

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. XIV. Quænam in Deo Scientia sit causa rerum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

Divine possit, scientiam Dei regulare ejus voluntatem.

Respondetur tamen, si per regulare intelligat quis, Scientiam simplicis intelligentiae dicere voluntati hoc vel illud esse necessarium faciendum, sicque tollat divinam libertatem, hoc, inquam, sensu scientia haec non regulat Dei voluntatem, utpote quam relinquit liberrimam. Sin vero per regulare, aliud nihil intelligatur, quam objectum aliquod modumque illud faciendi proponere, dici sine incommodo potest, Scientiam simplicis intelligentiae regulare voluntatem divinam, sicque esse practicum: de qua sic habet S. Augustinus lib. 11. de Civit. cap. 21. Nec author est excellentior, nec ars efficacior Verbo Dei. Imò ipsa sacra Scriptura, ut supra vidimus, divinam Scientiam non semel vocat *Artem*. Primus autem regulandi modus ad Scientiam practicam nullo modo est necessarius.

Verbum Dei ars excellentissima.

XII. Scientia impossibile est speculativa.

Quaeres utrum Scientia quam Deus habet de impossibilibus, sit speculativa, an practica. Respondetur, esse speculativam, cum objecta haec non sint producibilia. Qui tamen dicunt, posse Deum Ens rationis fabricari, non refugient concedere, Scientiam impossibilem esse aliquo modo practicam.

XIII. An cognitio negationum practica sit, an speculativa.

Quaeres secundò, quid de cognitione Dei respectu negationum & privationum dicendum sit, utrum nimirum speculativa dicenda sit, an practica. Respondetur, negationes esse in duplici differentia, rerum scilicet possibilem, & impossibilem, nempe Chimeræ, hircocerui &c. Harum itaque secundi generis negationum scientia est speculativa: aliarum verò cognitio dici potest practica, quatenus nimirum indirectè à Deo poni possunt, res scilicet, quarum sunt negationes destruendo, re enim destructa, confurgit illius negatio, cum alterum ex contradictoriis necessariò debeat existere.

XIV. Cognitio Dei, respectu peccati, dici potest practica.

Quaeres tertio: Utrum cognitio peccati sit Deo practica, an speculativa. Resp. cum S. Thomà hie, q. 14. a. 16. Corp. dici posse practicam, in quantum scilicet ad illud permissivè concurrat.

SECTIO DECIMA-QUARTA.

Quanam in Deo Scientia sit causa rerum.

I. Certum est, aliquam Dei scientiam esse causam rerum.

INDUBITATUM est inter Theologos, aliquam Dei scientiam esse causam rerum; voluntas quippe Divina earum productionem decernit, voluntas autem aliquam necessariò praequirat scientiam, cum ferri nequeat in incognitum. Praesens itaque difficultas est, quamam scientia in Deo sit causa rerum, seu ejus voluntatem ad illarum effectum dirigat. Controversia autem inter duas potissimum scientias versatur, *Simplicis intelligentiae*, quæ res possibilem, & *Visionis*, quæ futuras, seu pro aliqua differentia temporis existentes representat: de quibus fusè supra, sect. 11. & duodecimà dictum est.

II. Prima sententia ait, Scientiam Visionis esse causam rerum.

Prima ergo hac in re sententia est Thomistarum dicentium, scientiam visionis esse causam rerum. Afferunt itaque res ideo esse futuras, quia Deus illas novit esse futuras; è contra verò hanc propositionem aiunt esse falsam: *Ideo novit Deus esse futuras, quia sunt futurae.* ita Alvarez Disp. 16. & alii.

III. Mens S. Thomae circa scientiam rerum productivam.

Citari etiam solet S. Thomas 1. p. q. 14. a. 8. Corp. sed is apertè loquitur non de scientia visionis, sed simplicis intelligentiae, ut constat exemplo artificis, quò ad hoc declarandum ibidem utitur Sanctus Doctor: ait enim, *Scientiam Dei ita se habere ad res creatas, sicut se habet scientia artificis ad artificiatas: scientia autem quæ artifex ad rem aliquam arti-*

ficiam faciendam dirigitur, non est cognitio intuitiva rei illius, & scientia visionis, quæ nimirum rem videat factam, sed abstractiva, & quæ eam proponat faciendam.

Secunda itaque sententia multò communior & verior affirmat, non scientiam visionis, sed simplicis intelligentiae, esse illam per quam Deus ad creaturarum productionem dirigitur, sicque esse causam rerum: ita nostri communiter, Molina hic, Disp. 17. Suarez hic, lib. 3. de Attrib. cap. 4. num. 12. 13. 14. & 15. & in 2. Proleg. cap. 10. & alibi. Vasquez 1. p. Disp. 78. cap. 6. Arual hic, q. 8. Tannetius 1. p. Dip. 2. q. 8. dub. 10. num. 6. P. Arriaga hic, d. 18. sect. 1. num. 15. P. Etice 1. p. d. 10. sect. 1. ubi hanc sententiam acerrimè defendit, & viginti pro eà auctores citat.

IV. Secunda sententia causam rerum statuit simplicem intelligentiam.

Ratio est primò: Scientia enim visionis supponit rem futuram, seu pro aliqua temporis differentia existentem, adeoque non potest illam causare, cum omnis causa antecedere debeat effectum: sicut, ut dixi num. 3. visio qua pictor intuetur imaginem factam, esse nequit imaginis illius causa, nec pictorem ad illius delineationem dirigere.

V. Scientia Visionis supponit rem futuram, ergo nequit eam causare.

Ratio est secundò, & præcipue: scientia namque simplicis intelligentiae sufficienter, per modum artis, & practice rem proponit, ita ut vi illius possit virtus operativa Dei illam ad extra producere; ad hoc etenim sufficit, quòd entitas possibilis, seu practicata illius intrinseca represententur; nec enim res, ut producatur, videri debet ut facta, sed ut factibilis; ergo superflua ad hoc munus est scientia visionis.

VI. Ostenditur, scientiam simplicis intelligentiae esse causam rerum.

Tertiò idem probatur: si enim scientia visionis foret causa actuum nostrorum, tolleretur libertas, propterea siquidem de facto dicimus stare scientiam Dei cum libertate, quia est quid consequens operationem liberam, jam pro sua differentia temporis factam. Si autem ponatur antecedere (sicut poni necesse est, si sit causa rerum) tollet libertatem, cum habeat necessariam connexionem cum effectum; quicquid autem absolute antecedit tanquam causa, inferens infallibiliter effectum, non potest stare cum libertate, seu indifferentia ad utranque partem contradictionis.

VII. Si scientia Visionis esset causa rerum, tolleretur libertas.

Hinc Sancti Patres passim affirmant, eorum quæ à nobis proficiuntur, prænotionem Dei (per quam intelligunt scientiam visionis, seu quæ Deus prævidet futura) non esse causam, sed potius è contra; nec ideo nos hæc facere quia Deus prænotavit nos ea facturos, sed ideo Deum hæc prænotare, quia facturi sumus. Unde S. Justinus Martyr, libro *Questionum à Gent. propositarum*, q. 58. sic habet: *Nec causa est ejus, quod futurum est, prænotio; sed quod futurum est, causa prænotionis.* Neque enim prænotionem sequitur quod futurum est, sed quod futurum est, prænotio. Hæc ille. Similia habet S. Hieronymus in *Ezechie*: cap. 2. Ubi super illa verba, *Et dices ad eos: sic scribit: Non quia ille ventura cognoscit, necesse est nos facere, quod ille præscivit; sed quod nos propria voluntate sumus facturi, ille novit futurum, quasi Deus.* Idem docet S. Joannes Damascenus; S. Chrysostomus, Beda, & alii: Plura in hanc rem infra Disp. 24. sect. decimà.

VIII. Docent Patres, scientiam Visionis non esse causam rerum.

Unde quando aliqui ex sanctis Patribus, ut S. Augustinus Tom. 3. lib. 15. de Trin. cap. 13. & S. Gregorius lib. 20. Moral. cap. 24. dicunt res ideo esse quia Deus eas novit, non è contra, intelligentiæ sunt de scientia simplicis intelligentiae, sine qua nihil omnino ad extra producit Deus, nec producere potest, cum non operetur cæcò modo, sed directus à scientiâ

IX. Patres alii loquuntur de scientiâ simplicis intelligentiæ.

Dum

X.
Res futura
non sunt
causa pre-
scientia Dei.

Dum verò S. Thomas, & alii Patres affirmant, res futuras non esse causam essendi præscientiæ Dei, volunt non propriè esse causam illius, nempe illam producendo, seu physicè in eam influendo: non tamen negant esse lato modo causam, quatenus scilicet futuritio creaturarum est quid requisitum, saltem tanquam conditio necessaria ad scientiam visionis: & hoc sensu Deus habet scientiam visionis à creaturis, quamvis sit improprius modus loquendj.

XI.
Ostenditur
quo pacto
Scientia Sim-
plicis intelli-
gentia sit
practica.

Dices: scientia effectiva rerum debet esse practica: scientia autem simplicis intelligentiæ non est practica cum non ordinetur ad opus; solum enim tendit ad essentias rerum, quæ non sunt producibiles. Scientia ergo practica ferri debet in ipsas rerum existentias, seu in res ut existentes. Resp. scientiam practicam non ferri in existentiam ut exercitam, sed ut exercendam, seu in rem ut factibilem, ita scilicet ut ex vi illius dirigi possit operans ad illam faciendam; hoc autem præstat scientia simplicis intelligentiæ. Scientiam autem esse practicam, seu ordinari ad opus, nihil est aliud, quam proponere virtuti executrici rem factibilem ab operante, ut latius ostensum est Disp. decimâ Logicæ, sectione primâ.

XII.
Quid sit esse
practicum
in actu pri-
mo, & in
actu secun-
do.

Hæc verò Scientia nullam vim infert Divinæ Voluntati, sed liberrimè se Deus ex ejus directione ad agendum applicat, atque ad rem sibi ab hac Scientiâ propositam efficiendum: Denique, ut Scientia simplicis intelligentiæ sit perfectè practica in actu primo, non requiritur ut voluntas ad agendum actu applicetur, sed hoc solum est necessarium ut sit practica in actu secundo, seu ut de facto Deus per illam, ad operandum determinetur.

SECTIO DECIMA-QUINTA.

De Invariabilitate, seu Immutabilitate
Divinæ Scientiæ.

I.
Scientia Dei
quoad sub-
stantiam,
nullam in
se patitur
varietatem.

Dico primò: Scientia Dei quoad entitatem, & substantiam, nullam in se patitur varietatem, nec solum definere nequit esse, quæ semel fuit, sed nec potuisset esse alia, quam quæ de facto est. Ratio est clara; Scientia enim Dei realiter cum prædicatis Dei intrinsecis identificatur estque ipse Deus, qui, ut supra Disp. 9. sect. 1. vidimus, nullius mutationis est capax.

II.
Scientia Dei
quoad possi-
bilia & im-
possibilia,
nullius va-
rietatis est
capax.

Dico secundò: Scientia Dei, etiam quoad terminationem, alia nunquam esse potuit, quam est, circa possibilis & impossibilia. Ratio est, mutatio enim omnis, quæ in Scientia Divinâ excogitari à quoquam posset, vel deberet esse in ipsâ Dei entitate, vel terminatione, seu in rebus quas representat: sed in primâ, ut proximè ostensum est, nulla esse potest mutatio, vel varietas, cum Scientia Dei sit Deus, cujus entitas planè necessaria est & immutabilis, neque etiam in terminatione ad hæc objecta potest mutatio ulla aut varietas contingere, cum objecta ipsa mutari nullo modo possint: ergo.

III.
Potuisset in
Deo esse alia
Scientia Vi-
sionis quoad
terminatio-
nem.

Dico tertio: quoad existentia, seu pro aliquâ differentia temporis futura, potuisset Deus quædam vidisse, quæ non videt, & ea quæ de facto videt, non vidisse: sicque scientia visionis, quæ talis, alia potuisset esse, quam de facto est. Probatur: sicut enim Deus decrevit hunc mundum, & hæc rerum seriem producere, ita his rebus omisiss de-cernere potuisset producere alias, quod si fecisset, illas, non hæc quæ de facto sunt vidisset, quo sensu

scientia visionis dicitur libera, seu contingens, utpote quæ ad objecta, libere à Deo à parte rei posita consequitur, & ab iis quoad terminationem dependet.

Dico quarto: Scientia tamen Dei est invariabilis, etiam respectu rerum existentium, & quam semel habet Deus cognitionem, semper habet, nullamque in eâ patitur mutationem, quantumvis ad objecta mutabilia terminetur. Ita Molina 1. p. q. 14. a. 15. Suarez hic, lib. 3. de Attrib. cap. 3. num. 14. & sequentibus, Vasquez 1. p. q. 14. a. 15. Valentia hic, pu. 8. Erice, 1. p. d. 6. Tannerus 1. p. d. 2. q. 8. dub. 10. num. 2. Granado hic, tract. 6. p. 1. num. 6. Arriaga 1. p. d. 18. num. 14. ex quibus Granado ait contrarium esse erroneum, Valentia contra fidem.

Probatur primò: Dei siquidem intellectus, cum sit infinite perfectus, cognoscere semper debet quicquid est cognoscibile; ex quo aperte constat, nec de novo Deum scientiam acquirere posse alicujus, quod antea non noverat, nec ullius, cujus unquam habuit notitiam, cognitionem amittere; hoc enim in intellectu Divino argueret imperfectionem, verè enim laboraret ignorantia. Unde ulterius sequitur, Deum, si vel notitiam alicujus rei amitteret, vel de novo acquireret, non fore Deum.

Objicies primò: Deus, ut numero tertio dixi, potuisset alias creaturas cognoscere futuras, si nimirum eas, ut potuit, producere decrevisset: hæc verò modò non novit futuras: ergo scientia visionis est variabilis. Respondetur negando consequentiam; esse enim variabilem, dicit posse Deum non habere visionem earum rerum, quas aliquando vidit, seu visionem in sensu composito, quòd terminata semel fuerit ad talia objecta, posse postea ad ea non terminari, vel de novo representare objecta, quæ antea non representabat: hoc autem dicimus in Divinum intellectum cadere non posse, imperfectionem quippe in eo argueret, ut numero præcedente ostendi.

Objicies secundò: Deus aliquando novit Adamum creandum, nunc hoc non novit, sed creatum esse, ergo non eadem semper manet in Deo scientia, sed temporis decursu mutatur, aliæque & alia sibi invicem, pro diversis circumstantiis, succedunt. Respondetur, quantumvis sit mutatio & successio in rebus, Dei tamen scientia, hanc mutationem immutata cognoscit, & successionem permanentem. Deus ergo ab æterno novit, Adamum usque ad tale instans temporis veri, vel imaginarij, esse creandum, tali instante de facto creati, & post illud creatum esse: hoc, inquam, totum ante existentiam Adami, & etiamnum, ac semper novit Deus, illius scilicet creationem, talem cum illo instante temporis servare correspondentiam, eumque invariata planè scientiâ ab æterno vidit pro tali tempore existentem, tempore antecedente futurum, sequente esse præteritum.

Dices: non solum affirmat Deus Adami creationem pro tali instante existere, aut esse præteritam, sed instante creationis illius habuit actum, quo diceret, *Adami creatio nunc est*, hunc autem actum ab æterno non habuit, ab æterno siquidem falsum erat dicere, *Adami creatio nunc est*, quippe quæ non fuit ab æterno. Plus ergo dicit hic actus, quam Adami creationem merè in tali tempore existere; particula enim *nunc* insuper denotat, tempus illud loquenti coexistere: hunc ergo actum, *Adami creatio nunc est*, non nisi illo tempore vel instante habere potuit Deus, quo de facto creatio illa existebat.

Hæc

IV.
Omnia Dei
scientia est
invariabi-
lis.

V.
Intellectus
infinite per-
fectus cog-
noscere semper
debet omne
cognoscibile.

VI.
Per scientiam
visionis quod
semel scitur,
semper scitur.

VII.
Quæ semel
novit Deus
restoret, &
scilicet.

VIII.
Quam ser-
sum seriatim
hic adus
Dei, Adami
creatio
nunc est.